

Зміст

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати	2
2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ	3
2.1. Кількість КУА та ІСІ	3
2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ	5
2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ	6
2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ	8
2.5. Інвестори ІСІ	10
2.6. Структура активів ІСІ	12
2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування	16
3. Резюме	19

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.

Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

За 3-й квартал 2024 року загальна кількість **КУА** **КУА** зменшилася на одну компанію, до **278**. Водночас, за цей квартал було створено одну нову КУА.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість **АНПФ** за 3-й квартал 2024 року також зменшилася на один, до **15**. Серед них, як і раніше, було п'ять компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Упродовж 3-го кварталу 2024 року, за даними УАІБ, було **зарєєстровано 17 нових ІСІ**. Із них 16 були корпоративними фондами, 15 – венчурними КІФ. Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, також продовжувала зростати: +8 фондів (+0.4%). На 30.09.2024 вона становила **1803**. У 3-му кварталі нормативу досягли 22 ІСІ.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.09.2024, за даними УАІБ, умовно зросла на один, до **52** (за рахунок повнішої звітності), серед яких 44 відкритих, два корпоративних та шість професійних. Активами НПФ у вересні управляли ті ж 30 КУА.

В **адмініструванні** 14-ти АНПФ-членів УАІБ на кінець вересня 2024 року перебували **52 НПФ**: 43 відкритих, три корпоративних і шість професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, у липні-вересні 2024 року не змінилася: одна КУА надавала такі послуги **одній** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів, на 30.09.2024 дорівнювали **661 391 млн грн** (+6.8% за квартал, +10.0% із початку 2024 року, +10.5% за останній рік).

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ у 3-му кварталі 2024 року прискорила зростання порівняно з 2-м до +6.7% і на кінець вересня сягнула **557 895 млн грн**. Із початку 2024 року до кінця вересня сукупна ВЧА ІСІ додала 13.7%, а за рік – 14.8%

Рух капіталу у відкритих ІСІ за 3-й квартал 2024 року був позитивним другий квартал поспіль і становив **+10.3 млн грн**. Річний чистий притік на кінець вересня 2024 року врешті посилюється до 61.0 млн грн. При цьому **ВЧА** сектору збільшилася за квартал на 17 млн грн, до майже **235 млн грн**.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у липні-вересні 2024 року сповільнили квартальне зростання до +4.0%. На кінець вересня ці активи становили **3 187 млн грн**. За перші 9 місяців року вони додали 14.9%, а їхнє річне зростання дещо сповільнилося: +20.4%.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ на кінець вересня 2024 року мали **3 188 млн грн** активів (+4.0% за 3-й квартал). Із початку року сектор додав 14.8%, а за рік у вересні – 19.3%.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у 3-му кварталі 2024 року сповільнилися до +4.5%, за 9 місяців наростили 20.7%, а за рік у вересні – 33.2%. Станом на 30.09.2024 ці активи дорівнювали майже **242 млн грн**.

2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ

2.1. Кількість КУА та ІСІ

Упродовж липня-вересня 2024 року індустрія управління активами інституційних інвесторів в Україні зберігала стійкість в умовах продовження воєнних дій у ході відбиття російської повномасштабної агресії понад 10 кварталів поспіль: тривало збільшення кількості ІСІ та нарощення активів в управлінні, попри незначне скорочення чисельності самих управлінських компаній.

Кількість діючих **компаній з управління активами** за 3-й квартал зменшилася на одну (-0.4%), до **278** на 30.09.2024 (рис. 1). Дві КУА вийшли з ринку, а одну нову було створено.

Компаній, що мали фонди в управлінні та подали звіти про свою діяльність за 3-й квартал 2024 року, було 247. Вони управляли від одного до 77-ми ІСІ, а понад 98% таких компаній мали принаймні один венчурний фонд в управлінні.

Упродовж 3-го кварталу 2024 року, за даними УАІБ, було **zareєстровано 17 нових ІСІ** (після 32-х за 2-й та 19-ти за аналогічний період рік тому). Із них 16 були корпоративними фондами, один – пайовий, при цьому: 15 – венчурні, один – закритий недиверсифікований, ще один – кваліфікаційний.

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів** («визнаних»), у липні-вересні 2024 року також продовжувала зростати, зберігаючи темп: +8 фондів (+0.4%, як і у 2-му кварталі). На 30.09.2024 вона становила **1803**. Із початку року, з урахуванням закриття частини фондів, кількість сформованих ІСІ зросла на 31 (+1.7%), а за останній рік у вересні – на 41 (+2.3%). Серед усіх таких фондів 1685 були венчурними ІСІ (93.5%).

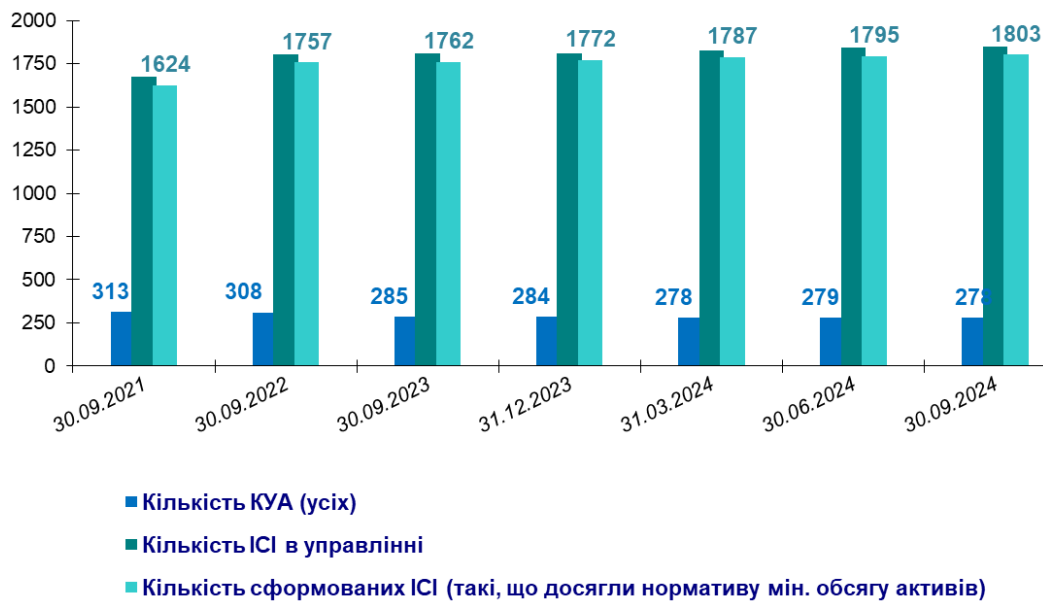

Рис. 1. Динаміка кількості КУА та ІСІ у 3-му кв. 2021-24 рр.

У 3-му кварталі 2024 року нормативу досягли 22 ІСІ (після 29-ти за 2-й та 20-ти рік тому); 16 із них були КІФ, решта – ПІФ, 18 – венчурні, три – закриті недиверсифіковані, один – кваліфікаційний.

З урахуванням фондів, що вийшли з ринку за 3-й квартал 2024 року, кількість сформованих діючих фондів серед венчурних КІФ зросла на 3 (+0.3%, табл. 1). Венчурних пайових фондів (ПІФ) залишалось

загалом 624, адже при ліквідації трьох таких ІСІ, три нових було створено.

Врешті, на кінець вересня венчурні КІФ становили 58.8% усіх сформованих ІСІ (практично як і у червні). Частка ж венчурних фондів у цілому вперше за тривалий час зменшилася: із 93.7% у червні до 93.5% вересні 2024 року (рис. 2). Станом на 30.09.2024 венчурних ІСІ всього було 1685 (+0.2% за 3-й квартал, +2.4% за рік).

Таблиця 1. Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами, у 3-му кв. 2023-24 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*									КІФ*		
		ВД*	ВС*	ІД*	ІС*	ЗД*	ЗН*	ЗС*	ЗК*	ЗВ*	ЗН*	ЗК*	ЗВ*
30.09.2023	1762	7	10	15	4	2	20	1	8	662	43	6	984
31.12.2023	1772	7	10	15	4	2	20	1	8	637	45	6	1017
31.03.2024	1787	7	10	15	4	2	20	1	8	645	43	6	1026
30.06.2024	1795	7	10	15	4	1	21	1	8	624	39	7	1058
30.09.2024	1803	7	10	15	4	1	24	1	9	624	40	7	1061
Зміна за 3-й квартал 2024 року	8	0	0	0	0	0	3	0	1	0	1	0	3
	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	12,5%	0,0%	2,6%	0,0%	0,3%
Зміна з початку 2024 року	31	0	0	0	0	-1	4	0	1	-13	-5	1	44
	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-50,0%	20,0%	0,0%	12,5%	-2,0%	-11,1%	16,7%	4,3%
Зміна за рік	41	0	0	0	0	-1	4	0	1	-38	-3	1	77
	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-50,0%	20,0%	0,0%	12,5%	-5,7%	-7,0%	16,7%	7,8%

* ВД – відкриті диверсифіковані ІСІ, ВС – відкриті спеціалізовані, ІД – інтервальні диверсифіковані, ІС – інтервальні спеціалізовані, ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗС – закриті спеціалізовані, ЗК – закриті кваліфікаційні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

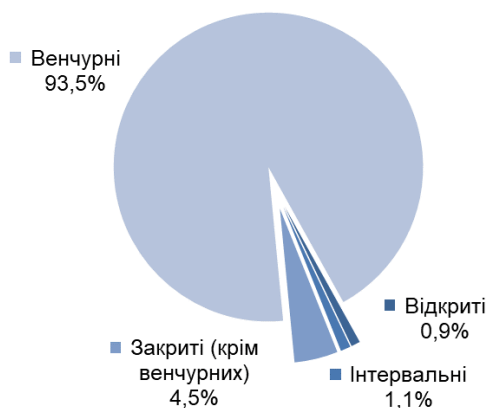

Рис. 2. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 30.09.2024 р.

Кількість ІСІ, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, тобто пайових фондів, на кінець вересня 2024 року становила 40, або 2.2% від усіх ІСІ в управлінні (після 2.3% у червні).

Таким чином, у 3-му кварталі 2024 року галузь ІСІ продовжила зростати й, традиційно, завдяки новим венчурним КІФ, і за рахунок нових фондів інших категорій закритого типу.

У процесі ліквідації, за даними УАІБ, у вересні загалом залишалися або розпочали його 78 фондів

(4.3% від усіх визнаних ІСІ, після 4.2% у червні). Серед них були: один відкритий, чотири інтервальних і один закритий диверсифікований ПІФ, п'ять закритих недиверсифікованих ПІФ і три таких же КІФ, по одному закритому кваліфікаційному ПІФ та КІФ, 59 венчурних ПІФ та три КІФ.

ІСІ з публічним розміщенням у 3-му кварталі 2024 року зросла з 73-х до 76-ти (табл. 2). Кількість КУА, що управляють ІСІ з публічним розміщенням, зросла з 28 до 29.

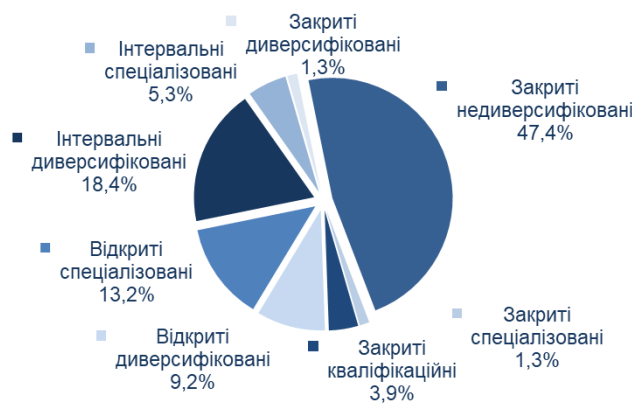

Рис. 3. ІСІ з публічним розміщенням станом на 30.09.2024 р.

Таблиця 2. Динаміка кількості ІСІ з публічним розміщенням у 3-му кв. 2023-24 рр.

Дата / Період	Всього	Відкриті			Інтервальні			Закриті				
		Д*	С*	Всього	Д*	С*	Всього	Д*	Н*	С*	К*	Всього
30.09.2023	75	7	10	17	14	4	18	2	34	1	3	40
31.12.2023	74	7	10	17	14	4	18	2	33	1	3	39
31.03.2024	72	7	10	17	14	4	18	2	31	1	1	37
30.06.2024	73	7	10	17	14	4	18	1	33	1	3	38
30.09.2024	76	7	10	17	14	4	18	1	36	1	3	41
Зміна за 3-й квартал 2024 року	3 4,1%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	3 9,1%	0 0,0%	0 0,0%	3 7,9%
Зміна з початку 2024 року	4 5,6%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	-1 -50,0%	5 16,1%	0 0,0%	2 200,0%	4 10,8%
Зміна за рік	1 1,3%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	-1 -50,0%	2 5,9%	0 0,0%	0 0,0%	1 2,5%

* Д - диверсифіковані, С - спеціалізовані, Н - недиверсифіковані, К - кваліфікаційні.

Диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією на кінець вересня 2024 року було 30, на один менше, ніж у червні (табл. 3).

Склад фондів за класами активів¹ у 3-му кварталі майже не змінився. До фондів акцій було віднесено 5 ІСІ – ті ж два відкритих та три інтервальних, що й на початку року. Станом на 30.09.2024 клас фондів акцій мав частку 16,7% усіх диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням (рис. 4).

Фонди облігацій у вересні 2024 року включали ті ж три відкритих ІСІ та один інтервальний, що належали до цього класу і на початку року. Їхня частка була на рівні 13,3%.

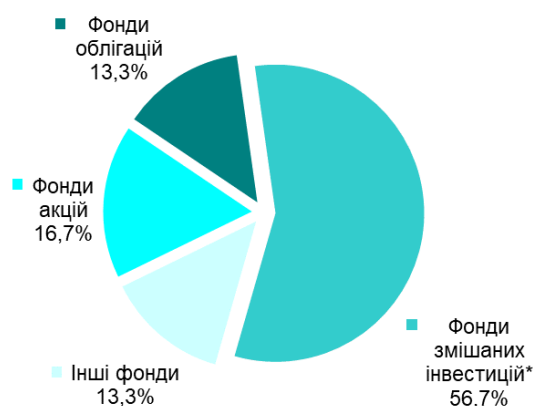

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 30.09.2024 р.

Фонди змішаних інвестицій на кінець вересня – 17 ІСІ – це незмінні з початку 2024 року 9 відкритих і 8 інтервальних (-1 закритий фонд порівняно з червнем). Цей клас, відповідно, мав найбільшу частку – 56,7% диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням.

До «інших» фондів належали ті ж самі два відкритих і по одному інтервальному та закритому ІСІ (12,9%).

Таблиця 3. Динаміка диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами фондів у 3-му кв. 2023-24 рр.

Дата / Період	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Інші фонди
30.09.2023**	30	4	3	20	3
31.12.2023	31	5	4	19	3
31.03.2024	31	5	4	18	4
30.06.2024	31	5	4	18	4
30.09.2024	30	5	4	17	4
Зміна за 3-й квартал 2024 року	-1 -3,2%	0 0,0%	0 0,0%	-1 -5,6%	0 0,0%
Зміна з початку 2024 року	-1 -3,2%	0 0,0%	0 0,0%	-1 -5,6%	0 0,0%
Зміна за рік	0 0,0%	1 25,0%	1 33,3%	-3 -15,0%	1 33,3%

* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти у своїх портфелях.

** Відсутні дані щодо двох диверсифікованих інтервальних ІСІ, один із яких належав до фондів акцій, інший - фондів облігацій станом на 30.09.2022; на 31.12.2023 отримані звіти цих фондів дозволили віднести їх до цих класів знову, а один фонд, що належав до фондів змішаних інвестицій на 30.09.2023, на кінець року мав нульові активи і був у процесі ліквідації.

¹ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

2.2. Регіональний розподіл КУА

У Києві та столичному регіоні у липні-вересні 2024 року загальна кількість **діючих КУА** не змінилася: 195 (рис. 5). Одну компанію тут було закрито в цей період, ще одну – створено. Частка Києва та області у регіональному розподілі КУА, на тлі загального незначного зменшення кількості КУА в Україні, відповідно, дещо зросла: з 69.9% у червні до 70.1% (але зменшилася з 70.4% на початку року).

Серед інших регіонів ТОП-5 за чисельністю КУА у 3-му кварталі також одну КУА було ліквідовано

в Одесі, де 6 КУА, що залишалися на кінець вересня, становили 2.2% національного ринку (після 2.5% для 7-ми компаній у червні). Вага Дніпра й Харкова та їхніх областей на 30.09.2024 дорівнювала 7.2% (по 20 компаній); Львів і його регіон мав уже майже 4% за кількістю КУА (11 компаній).

Частка решти областей України *поза п'ятіркою лідерів* дещо зменшилася у 3-му кварталі 2024 року, з 9.7% до 9.4%, при зменшенні кількості КУА там на одну, до 26-ти.

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 30.09.2024 р.

2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів (сформованих, «визнаних» ІСІ), за даними звітів фондів, на 30.09.2024 дорівнювали **661 391 млн грн** (рис. 6). За 3-й квартал вони зросли загалом на 6.8%, із початку 2024 року – на 10.0%, а за останній рік – на 10.5%.

Зростання вартості активів сформованих ІСІ у липні-вересні 2024 року відбулося у секторах відкритих, інтервальних та венчурних ІСІ, при цьому в останніх – у тому числі за рахунок збільшення кількості (звітів) таких фондів.

Відносно найбільше за 3-й квартал зросли активи *венчурних ІСІ*: +7.1%, на тлі збільшення

кількості звітів цих фондів на 0.1%. Також суттєвий приріст отримали активи *відкритих ІСІ* – 5.7%, що тримали позитивний тренд шостий квартал поспіль, за незмінної кількості діючих фондів у секторі (16). Такій динаміці значною мірою посприяв притік капіталу до сектору, але й зростання вартості портфельів зіграло вагомий роль. Натомість, *закриті ІСІ*, зокрема і з *публічним розміщенням*, зменшилися на 2.1% за активами.

Станом на 30.09.2024 загальні активи, зокрема, *венчурних ІСІ* становили **641 399 млн грн**, *відкритих ІСІ* – **235 млн грн**. За рік у вересні перші наростили понад 10%, другі – зросли більш ніж у півтора раза.

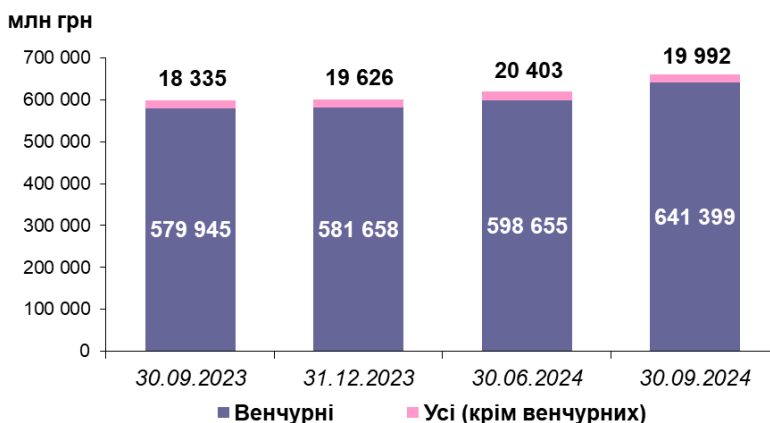

Рис. 6. Динаміка вартості активів ІСІ 3-му кварталі 2023-24 рр.

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ у 3-му кварталі 2024 року прискорила зростання порівняно з 2-м до +6.7% і на кінець вересня сягнула **557 895 млн грн** (табл. 4).

Приріст ВЧА відбувся у тих же секторах, що й із точки зору загальних активів: *відкритих, інтервальних, венчурних* ІСІ. *Закриті* ж невенчурні фонди спіткало скорочення чистих активів, попри появу нових ІСІ цього типу і деяке збільшення

загальної кількості таких фондів із приватним розміщенням.

На зростання і ВЧА, і загальних активів, знову впливало як створення нових фондів, зокрема венчурних КІФ, так і нарощення діяльності існуючими фондами.

Із початку 2024 року до кінця вересня сукупна ВЧА ІСІ додала 13.7%, а за рік – 14.8%.

Таблиця 4. Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 3-му кварталі 2023-24 рр., млн грн

Фонди	30.09.2023	31.12.2023	30.06.2024	30.09.2024	Зміна за 3-й квартал 2024	Зміна з початку 2024 року	Зміна за рік
Відкриті	151,8	151,9	217,7	234,7	7,8%	54,5%	54,6%
Інтервальні	61,1	60,7	62,8	65,5	4,3%	8,0%	7,2%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	17 057,1	18 969,2	19 813,0	19 361,9	-2,3%	2,1%	13,5%
з публічною емісією	4 095,0	3 990,8	4 563,7	4 458,6	-2,3%	11,7%	8,9%
з приватною емісією	12 962,1	14 978,5	15 249,2	14 903,4	-2,3%	-0,5%	15,0%
Усі (крім венчурних)	17 270,0	19 181,8	20 093,5	19 662,1	-2,1%	2,5%	13,9%
Венчурні	468 738,3	471 303,0	502 856,9	538 232,8	7,0%	14,2%	14,8%
Усі (з венчурними)	486 008,4	490 484,8	522 950,4	557 894,9	6,7%	13,7%	14,8%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та надали звітність за відповідний період (на звітну дату).

Найстрімкіше серед секторів ІСІ за типами фондів у цьому кварталі ВЧА знову зростає у *відкритих* ІСІ: +7.8% (54.5% із початку року, 54.6% за рік у вересні). *Закриті* ІСІ – як із публічним, так і з приватним розміщенням (крім венчурних) втратили 2.3% ВЧА за 3-й квартал 2024 року, але з початку року та на річному проміжку зберігали позитивний приріст (+2.1% та +13.5% загалом).

Відкриті ІСІ на 30.09.2024 мали майже 235 млн грн ВЧА. Другий квартал поспіль цей сектор отримував чистий притік капіталу, який забезпечив понад 60% приросту його ВЧА, решта – підвищення вартості портфельних активів фондів. Частка цього сектору в чистих активах ІСІ, крім венчурних, уперше за тривалий час перевищила 1% (рис. 7).

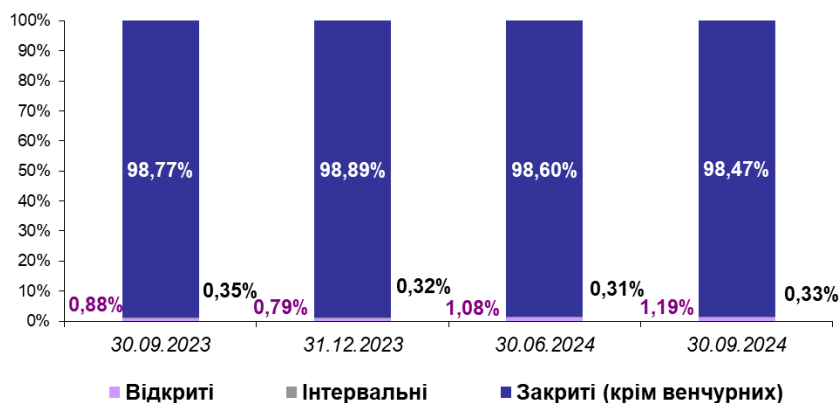

Рис. 7. Динаміка розподілу ВЧА невенчурних ІСІ за типами фондів у 3-му кварталі 2023-24 рр.

Несуттєво відставали від відкритих ІСІ за приростом у відносному вимірі на кварталному проміжку й венчурні фонди: +7.0% (+14.2% за 9 місяців, +14.8% за рік). У вересні 2024 року чисті активи венчурних ІСІ становили 538 233 млн грн, або 96.5% сукупної ВЧА усіх ІСІ (рис. 8), після 96.2% у червні.

Частка інших секторів фондів у сукупній ВЧА усіх ІСІ в цілому, відповідно, зменшилася: із 3.8% у червні до 3.5% у вересні. Вага відкритих ІСІ при цьому трималася на рівні 0.04%, зокрема, завдяки подальшому значному притоку капіталу в сектор.

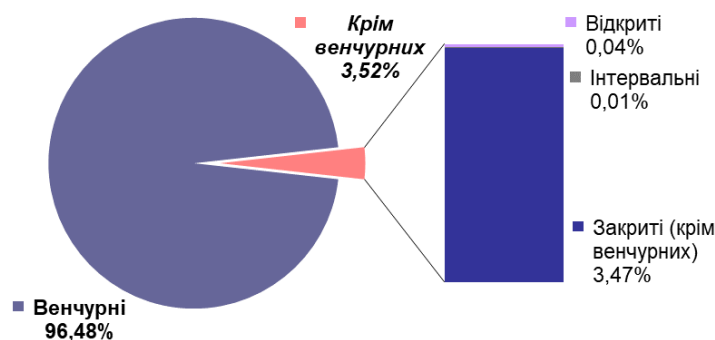

Рис. 8. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 30.09.2024 року

2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

На кінець вересня 2024 року українські відкриті ІСІ працювали в умовах повномасштабної війни росії проти України вже 31 місяць, або 11-й квартал поспіль. У липні, після червеневого масштабного притоку капіталу, сектор знову отримав значні додаткові надходження (майже 9 млн грн), а після відносно невеликого відтоку у серпні (-2 млн грн) позитивні чисті продажі відновилися (+3.5 млн грн, рис. 9). Це відбувалося майже цілком за рахунок руху капіталу в одному фонді (змішаних інвестицій), як і раніше.

Упродовж липня-вересня 2024 року на цей фонд загалом припадало від 98% до понад 100% сукупних щомісячних чистих продажів (притоку або відтоку) в секторі. В цілому за 3-й квартал він додатково залучив більше капіталу, ніж сектор відкритих ІСІ в цілому (кілька інших фондів мали чистий відтік).

Кількість відкритих ІСІ із чистим притоком капіталу коливалася від одного у липні й нуля у серпні до двох у вересні, а фондів із чистим відтоком – від трьох у липні-серпні до двох у вересні.

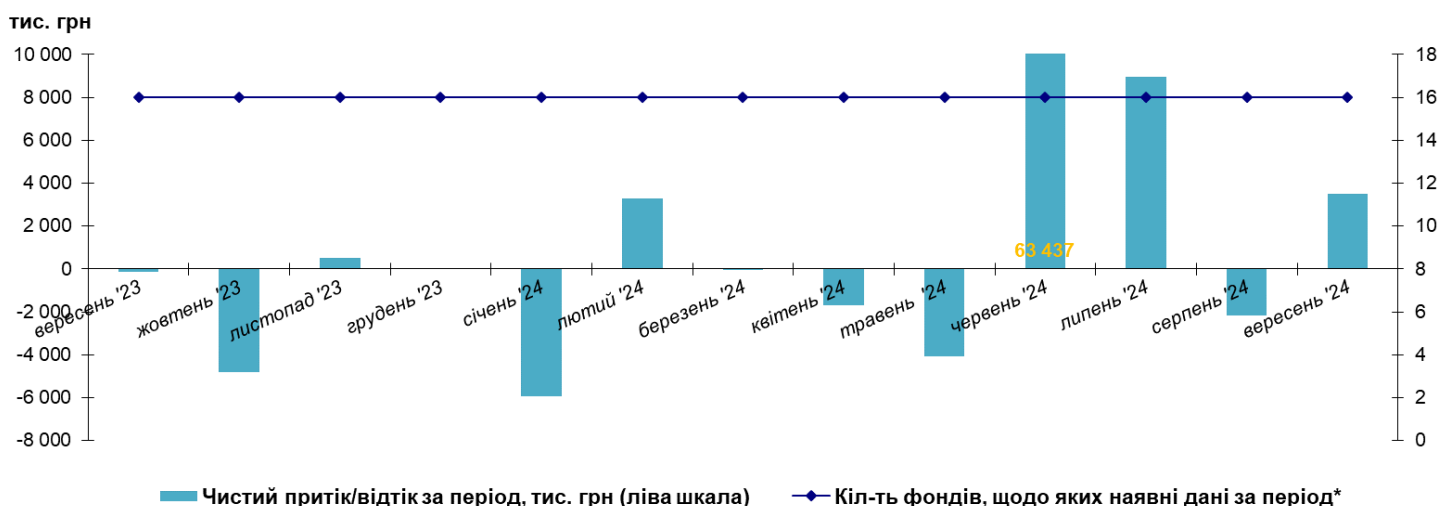

Рис. 9. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у вересні 2023-24 рр. (за щоденними даними)

У цілому в 3-му кварталі 2024 року рух капіталу зафіксовано у п'яти з 16-ти фондів у секторі, два з яких отримали чистий притік.

Рух капіталу у відкритих ІСІ за 3-й квартал 2024 року був позитивним і становив **+10.3 млн грн**, після +57.6 млн грн у 2-му (рис. 10). При цьому у

липні-вересні у секторі тривало збільшення кількості учасників – місцевих роздрібних інвесторів.

Річні чисті продажі на кінець вересня 2024 року врешті посилилися до 61.0 млн грн (із 51.3 млн грн у червні).

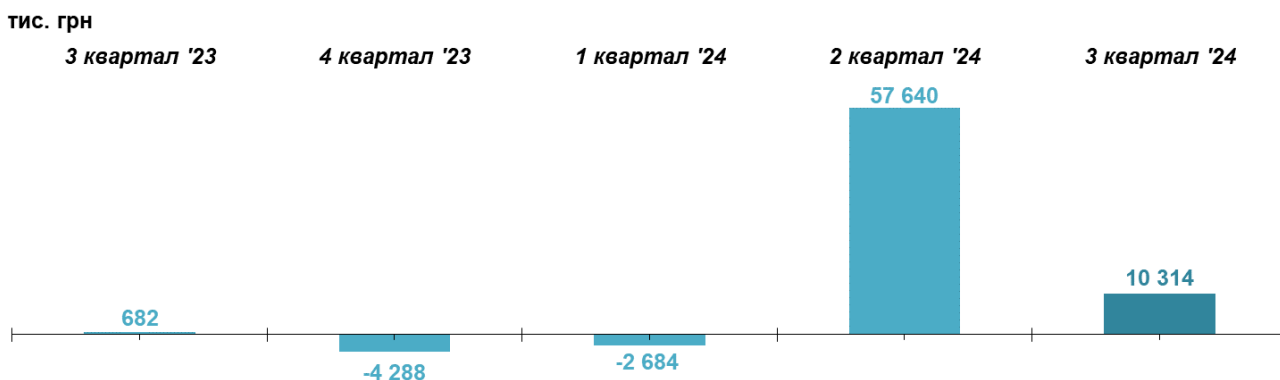

Рис. 10. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 3-му кварталі 2023-24 рр., поквартально

У Європейському Союзі та світі притік нового капіталу до інвестиційних фондів у 3-му кварталі 2024 року тривав, причому в ЄС він продовжував посилюватися. Обидві великі категорії європейських

фондів – UCITS² та AIF³ – за даними EFAMA⁴, знову мали квартальні чисті продажі. Водночас, якщо у перших вони значно зросли у порівнянні з 2-м кварталом – ще на 35%, то у других – впали в 2.5 раза.

² У цьому контексті довгострокові фонди UCITS – усі класи UCITS, окрім фондів грошового ринку. UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів. Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/EC від 13 липня 2009, зі змінами згідно з Directive 2014/91/EU від 23 липня 2014) та іншими пов'язаними актами законодавства ЄС. Є найбільш подібними до українських відкритих ІСІ (диверсифікованих та спеціалізованих, з публічним розміщенням).

³ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011). Більшість українських ІСІ за своїми характеристиками подібні саме на AIF.

⁴ За наявними даними щодо 29-ти країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, у т. ч. Польща (колишній член EFAMA), а також Великобританія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія і Туреччина) – див. [European Quarterly Statistical Release: Trends in the European Investment Fund Industry in the Third Quarter of 2024](http://www.efama.org) на сайті EFAMA: <http://www.efama.org>.

Інтерес інвесторів до довгострокових фондів (усі, крім фондів грошового ринку), у липні-вересні послабився, а от фонди грошового ринку збільшили квартальні чисті продажі тричі.

Загалом, за 3-й квартал 2024 року європейська індустрія інвестиційних фондів отримала чистий притік капіталу в розмірі 179 млрд євро (після +142 млрд євро за попередній квартал та лише +28 млрд євро за аналогічний період минулого року).

UCITS-фонди за 3-й квартал залучили додатково 174 млрд євро (після +129 за попередній та +21 млрд євро рік тому). У липні-вересні найбільш успішними довгостроковими UCITS залишалися фонди облігацій: +46 млрд євро (після +71 млрд євро за попередній квартал та +20 млрд євро рік тому). Фонди акцій третій квартал поспіль отримували чистий притік капіталу, хоча він дещо зменшився: +25 млрд євро (після +31 млрд євро за попередній квартал та -2 млрд євро рік тому). А от у фондах змішаних активів цієї категорії тривав чистий відтік: -2 млрд євро (після -7 млрд євро та -31 млрд євро відповідно). Натомість, чистий притік до UCITS MMF (фонди грошового ринку) прискорився ще, з 31 млрд євро до 96 млрд євро за квартал (рік тому – +37 млрд євро). ETF (біржові фонди, що використовуються для інвестування як у ринки акцій, так і облігацій) категорії UCITS зберігали

темпи припливу капіталу: 57 млрд євро, після 58 млрд євро за 2-й квартал (рік тому – +36 млрд євро).

AIF-фонди у 3-му кварталі мали чистий притік 5 млрд євро (після +13 млрд євро за попередній, +7 млрд євро рік тому). Серед типів (класів) AIF найбільший квартальний чистий притік знову отримали фонди змішаних активів: +8 млрд євро (після +11 млрд євро за 2-й квартал, +7 млрд євро рік тому). Фонди облігацій цієї категорії знову отримали другий найкращий результат залучення додаткового капіталу: +4 млрд євро (після +6 млрд євро, +1 млрд євро відповідно). AIF акцій, на противагу UCITS цього класу, третій квартал поспіль мали чисті втрати: -4 млрд євро (після -6 млрд євро у 2-му та 1-му кварталах, -2 млрд євро рік тому). «Інші» фонди⁵ – найбільша категорія серед AIF за чистими активами – за липень-вересень втратили 0.3 млрд євро (після +0.5 млрд євро за попередній квартал, -2 млрд євро рік тому). Фонди нерухомості також мали втрати, на відміну від 2-го кварталу: -1 млрд євро (після +2 млрд євро, рік тому – +2 млрд євро).

Чисті активи UCITS та AIF у 3-му кварталі 2024 року зросли ще на 2.7%, а за рік у вересні – на 15.0%. Зокрема UCITS збільшилися на 3.2% за квартал і 17.6% за рік, значно випереджаючи динаміку більшості ринків завдяки притоку капіталу. ВЧА AIF додала 1.8% за квартал і 11.1% за рік. Сукупна ВЧА фондів у ЄС та ЄЕЗ на кінець вересня становила майже 22.7 трлн євро, з яких 64.8% було в UCITS.

2.5. Інвестори ICI

У структурі власності ICI за типами фондів і способами розміщення найсуттєвіші зміни за липень-вересень 2024 року відбулися знову в закритих ICI, зокрема з публічним розміщенням. Помітними вони також були в інтервальних фондах, але і у відкритих та венчурних відбувся незначний перерозподіл ваги різних категорій інвесторів.

Загалом, в усіх ICI разом, частка найбільших інвесторів за чистими активами, що їм належать, – юридичних осіб-резидентів – продовжила тенденцію до зменшення: із 42.4% на початку 2024 року та 41.0% у червні до 40.4% на кінець вересня. Як і раніше, у 3-му кварталі це знову відбулося через

відносно слабше зростання сукупних коштів цих інвесторів, ніж інших категорій учасників ICI загалом і венчурних – зокрема. Кошти цієї категорії у венчурних фондах у липні-вересні зросли на 1.6%, у решті закритих ICI – на 4.7%, а от у відкритих – зменшилися на 11.0%.

Врешті, у венчурних та у відкритих ICI частка коштів юридичних осіб-резидентів падала далі: відповідно, з 41.6% у червні до 40.9% у вересні та з 5.8% у червні до 4.8% у вересні 2024 року (рис. 11). У закритих ICI (крім венчурних) вага цих інвесторів зросла з 25.3% у червні до 27.1% у вересні – за рахунок фондів із приватним розміщенням (із 13.7% до 17.4%);

⁵ Ця категорія AIF включає фонди грошового ринку, гарантовані фонди, ARIS-фонди (фонди інноваційних стратегій абсолютного доходу) та решту інших AIF-фондів.

інтервальних фондах – із 6.7% до 10.7% – через менше скорочення коштів цих інвесторів у секторі, ніж інших категорій у цей період. Найбільшу ж частку станом на 30.09.2024 місцеві компанії зберігали у закритих ІСІ з публічним розміщенням (59.5%, після 64.4% червні).

Фізичні особи-резиденти у 3-му кварталі 2024 року продовжували нарощувати свої кошти в ІСІ в цілому та відкритих і венчурних фондах зокрема.

У ВЧА усіх ІСІ вага цих інвесторів піднялася з 37.4% у червні до 38.2%.

Сукупна вартість інвестицій цих учасників у венчурних ІСІ за липень-вересень збільшилася на 6.4%, що сприяло зростанню їхньої частки у ВЧА сектору з 35.9% до 36.9% за цей квартал.

У відкритих ІСІ сукупна вартість вкладень роздрібних інвесторів-резидентів за квартал зросла на 9.3%, а їхня вага у ВЧА – з 89.7% у червні до 91.0% у вересні.

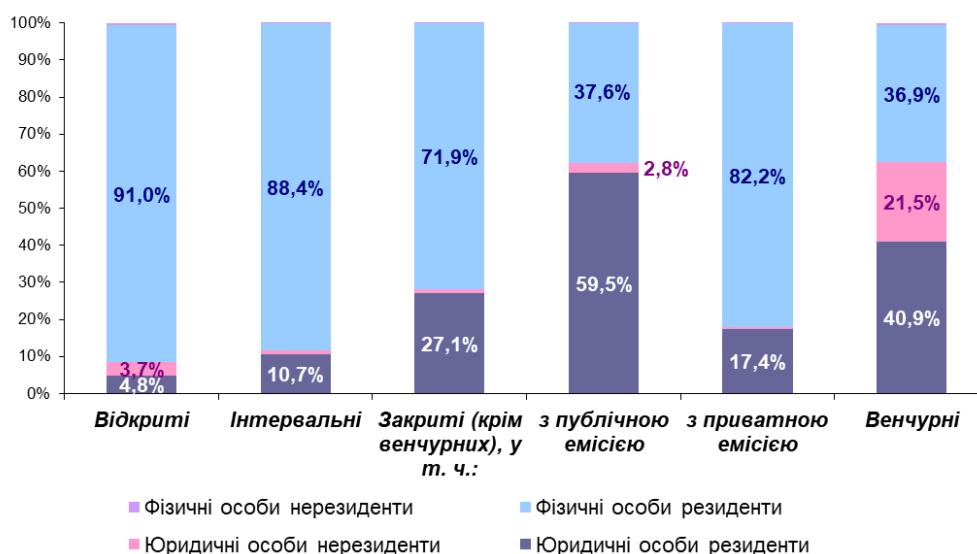

Рис. 11. Вкладення в ІСІ за категоріями інвесторів станом на 30.09.2024 року, частка у ВЧА⁶

Сукупні кошти **інвесторів-нерезидентів** у усіх ІСІ за 3-й квартал 2024 року збільшилися на 2.2%. Це традиційно відбулося переважно за рахунок юридичних осіб, але у відносних темпах знову стрімкіше зросли кошти індивідуальних інвесторів - нерезидентів (+7.0% проти +2.1%). Вага ж нерезидентів у ВЧА ІСІ в цілому дещо опустилася, з 21.6% на кінець червня до 21.4% у вересні.

За секторами, квартальне зростання коштів нерезидентів знову відбулося переважно у венчурних фондах: +2.3% за липень-вересень 2024 року. Приріст також зафіксовано у відкритих ІСІ: +2.4%. Натомість, в інтервальних і у закритих ІСІ (крім венчурних) у 3-му кварталі тривало зменшення коштів цих інвесторів (-54.9% та -0.8%).

Частка нерезидентів у ВЧА венчурних фондів зменшилася з 22.4% на кінець червня до 22.1% у

вересні на тлі відносно слабкої динаміки їхніх вкладень у сектор. У закритих (крім венчурних) у цілому вага цих інвесторів скоротилася в межах 0.9%, а у відкритих ІСІ – з 4.5% до 4.2%.

Станом на 30.09.2024 97.2% закордонних вкладень у усіх ІСІ в цілому утримували **компанії-нерезиденти** (після 97.4% у червні), а 99.8% їхніх коштів, як і раніше, перебували у венчурних ІСІ. У відкритих фондах сукупна вартість інвестицій цих учасників у 3-му кварталі зросла на 1.9%, що призвело до подальшого зниження їхньої ваги у секторі, з 3.9% у червні до 3.7% у вересні.

Кількість інвесторів ІСІ на 30.09.2024 року становила **290 062** (табл. 5)*. Із них 99%, як і раніше, були фізичними особами - резидентами України, 93.3% – учасниками інтервальних фондів⁷, 0.6% – відкритих, 1.6% – венчурних.

⁶ Без урахування цінних паперів фондів на пред'явника, що перебувають в обігу.

⁷ Це пов'язано з діяльністю кількох фондів, які з колишніх взаємних фондів було реорганізовано в інтервальні ІСІ та які мають відносно дуже багато дрібних інвесторів.

За 3-й квартал 2024 року інвесторів ІСІ загалом стало більше на 3 343 (+1.2%). При цьому

приріст зафіксовано в усіх секторах за типами фондів, окрім венчурних.

Таблиця 5. Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 30.09.2024 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи				РАЗОМ	Q3 2024
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти			
Відкриті	19	1,03%	2	0,11%	1 816	98,70%	3	0,16%	1 840	4,7%
Інтервальні	19	0,01%	1	0,00%	270 580	99,99%	19	0,01%	270 619	0,0%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	351	2,69%	9	0,07%	12 668	97,15%	11	0,08%	13 039	33,5%
з публічною емісією	160	1,56%	4	0,04%	10 082	98,31%	9	0,09%	10 255	31,7%
з приватною емісією	191	6,86%	5	0,18%	2 586	92,89%	2	0,07%	2 784	40,5%
Усі (крім венчурних)	389	0,14%	12	0,00%	285 064	99,85%	33	0,01%	285 498	1,2%
Венчурні	1 987	43,54%	298	6,53%	2 244	49,17%	35	0,77%	4 564	-1,8%
Венч (з венчурними)	2 376	0,82%	310	0,11%	287 308	99,05%	68	0,02%	290 062	1,2%

У липні-вересні 2024 року у венчурних ІСІ інвесторів поменшало на 1.8% (-82), до 4 564, що залишалося третім показником після інтервальних і закритих ІСІ з публічним розміщенням.

Кількість інвесторів інших закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних) у 3-му кварталі зросла, разом зі збільшенням кількості таких фондів: +40.5% (802), до 10 255. У фондах цього типу з публічним розміщенням інвесторів ставало дедалі більше: +31.7% (2 471), до 13 039 – переважно завдяки залученню нових учасників до раніше створених кількох фондів у цій категорії.

У відкритих ІСІ кількість інвесторів за цей квартал зросла втретє поспіль, на 4.7% (83), до 1 840. В інтервальних фондах учасників також стало більше, хоча й на відносно незначний відсоток в умовах дуже великої кількості дрібних інвесторів у секторі: +0.03% (69).

За категоріями учасників, кількість українських резидентів - корпоративних інвесторів за 3-й квартал 2024 року загалом зменшилася на 4.1% (-101), а за секторами: у відкритих ІСІ (-5.0%, -1), у закритих фондах із публічним розміщенням (-3.0%, -5) та у венчурних ІСІ (-4.7%, -97) – зокрема, через закриття частини фондів.

Фізичні особи-резиденти упродовж липня-вересня 2024 року залишалися основними новими учасниками ІСІ, а їхня кількість зросла в усіх секторах ІСІ. Найсуттєвіше – знову в закритих ІСІ із публічним розміщенням (+32.5%, +2 474) та з

приватним розміщенням (крім венчурних) (+44.7%, +799). У відкритих ІСІ їх більшало третій квартал поспіль: +4.8% (84).

У венчурних фондах кількість місцевих індивідуальних інвесторів у 3-му кварталі продовжила тривалий тренд зростання, хоч і слабшим темпом: +0.5% (11), після +2.4% за 2-й. При цьому кількість звітів цих ІСІ за 3-й квартал збільшилася на 0.1%.

Нерезидентів серед інвесторів ІСІ на кінець вересня 2024 року загалом було 378, тобто на 8 більше, ніж у червні (+2.2%) – завдяки **фізичним особам-нерезидентам**, яких стало більше в цілому на 13.3%. Зокрема, у венчурних фондах додалося 4 таких інвестори (+12.9%), що збільшило загальну кількість нерезидентів у секторі на 1.2%.

Кількість **компаній-нерезидентів** у жодному секторі ІСІ не змінилася за 3-й квартал 2024 року.

Венчурні ІСІ на кінець вересня, як і раніше, мали найбільшу кількість і частку інвесторів-нерезидентів: 333, або 88% від нерезидентів в усіх ІСІ та 7.3% усіх учасників цих фондів (після 7.1% у червні). Із них 6.5% (298) становили корпоративні інвестори (після 6.4%).

У відкритих ІСІ кількість інвесторів-нерезидентів – як корпоративних, так і індивідуальних – залишалася незмінною вже тривалий час: п'ять усього, із яких три – фізичні особи (близько 0.3% усіх учасників цих фондів, як і раніше).

2.6. Структура активів ІСІ

У структурі активів ІСІ у 3-му кварталі 2024 року, частка цінних паперів та деривативів зросла в усіх секторах ІСІ з публічним розміщенням, у той час як у фондах із приватним вона зменшилася, особливо, у невенчурних. Аналогічна динаміка відбувалася й із **сукупною вартістю** усіх цінних паперів і деривативів в активах ІСІ за секторами у цей період.

У липні-вересні 2024 року, як і у попередньому кварталі, у відкритих фондах найбільше на зміни у структурі активів узагалі й на підвищення ваги у ній цінних паперів зокрема вплинуло нарощення сукупної вартості вкладень у **державні облигації (зокрема,**

ОВДП); також, зросла й сукупна вартість вкладень сектору в **акції**, однак надто слабко, тож їхня частка в активах цих фондів дещо скоротилася (табл. 6).

У закритих ІСІ із публічним розміщенням збільшення вкладень у **державні облигації** тривало й забезпечило зростання ваги ЦП в активах сектору загалом. Натомість, сума інвестицій у **корпоративних облигаціях** тут у 3-му кварталі, на відміну від попереднього, зменшилася й дуже суттєво, хоч і з невисокої бази. Цей сектор був єдиним, де і сукупна вартість, і вага вкладень в **акціях** підвищилася.

Таблиця 6. Зміни у структурі агрегованих портфелів ІСІ за типами фондів у 3-му кварталі 2024 року

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна частки в активах за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті - з публ. проп.		Закриті - з прив. проп.		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи (у т. ч. ДЗ та КП)	-0,72	-25,5%	-1,44	-7,1%	-2,83	-3,6%	4,91	6,5%	1,07	1,3%
Нерухомість	-	-	-	-	-0,68	-0,85	1,22	12,7%	-0,13	-2,4%
Грошові кошти та банківські депозити	0,49	1,2%	1,38	16,6%	0,94	209,9%	0,43	29,0%	-0,31	-12,3%
Банківські метали	0,09	10,6%	-	-	0,03	26,0%	-	-	0,00	14,0%
Облигації державні (у т.ч. ОВДП)	0,61	1,4%	0,75	1,4%	3,24	19,3%	-5,23	-91,6%	-0,12	-17,5%
Акції	-0,34	-4,6%	-0,44	-3,2%	0,24	8,2%	-0,19	-3,7%	-0,03	-2,0%
Корпоративні облигації	-0,13	-5,8%	-0,24	-6,3%	-0,94	-71,1%	-1,15	-65,2%	-0,26	-10,7%
Векселі	-	-	-	-	-	-	0,01	1,7%	-0,17	-20,1%
Інші ЦП та деривативи	-	-	-	-	-	-	0,00	2,3%	-0,07	-5,7%
Цінні папери та деривативи	0,14	0,3%	0,07	0,1%	2,55	12,0%	-6,56	-49,6%	-0,64	-10,0%

У венчурних ІСІ частка цінних паперів і деривативів загалом і кожного їх виду зокрема у липні-вересні 2024 року несуттєво зменшилася, а проте сукупні вкладення сектору в **акції** за цей період дещо зросли.

Відкриті фонди за 3-й квартал 2024 року збільшили частку інструментів ринків капіталу у своїх активах із 54.4% до 54.5%. В інтервальних ІСІ вона практично не змінилася: в межах 71.4% як у червні, так і у вересні, найбільше серед усіх секторів за типами ІСІ. В обох цих секторах найбільшу частку як серед видів цінних паперів, так і в активах загалом утримували **державні облигації (ОВДП)**, що в інтервальних фондах становили понад половину активів упродовж кварталу – рис. 12.

ОВДП та державні облигації загалом у 3-му кварталі 2024 року збільшилися в сукупній вартості та вазі у відкритих, інтервальних і закритих ІСІ з

публічним розміщенням. Привабливість ОВДП продовжувала несуттєво знижуватися на тлі подальшого прискорення інфляції з 4.8% у червні до 8.6% у вересні, в умовах майже незмінних ставок, однак залишалася достатньою, за обмеженого набору інструментів для таких фондів і відносно найнижчої їхньої ризиковості.

У відкритих ІСІ зведений пакет ОВДП зріс за цей період знову найбільше, на 7.1% (після +50.5% за 2-й квартал), що дозволило йому збільшити частку в активах сектору з 44.8% у червні до 45.4% у вересні.

В інтервальних ІСІ пакет державних облигацій збільшився за 3-й квартал 2024 року на 8.0%, а його вага в активах сектору – із 53.9% до 54.7%.

У закритих ІСІ з публічним розміщенням сукупна вартість ОВДП та ОЗДП в активах зросла ще на 10.6%. Це відбулося за рахунок внутрішніх облигацій, адже сума зовнішніх у 3-му кварталі

зменшилася (-31.9%) і становила 1.4% від усіх державних облігацій в активах цих ІСІ на кінець вересня (після 2.3% у червні). Загальна ж частка зобов'язань держави в активах сектору зросла за квартал із 16.8% до 20.1%.

Натомість, вкладення в ОВДП у закритих фондах із приватним розміщенням (крім венчурних) різко скоротилися (-91.8%). В умовах помірнішого

зменшення інших складових портфеля цінних паперів та зростання решти активів сектору, це призвело до падіння ваги ОВДП у них із 5.7% у червні до 0.5% у вересні (на початку року – 6.0%).

У венчурних ІСІ сукупні інвестиції в ОВДП на кінець 3-го кварталу 2024 року коштували на 15.4% менше, ніж на початок, а їхня частка в активах сектору скорочувалася далі, з 0.7% у червні до 0.6% у вересні.

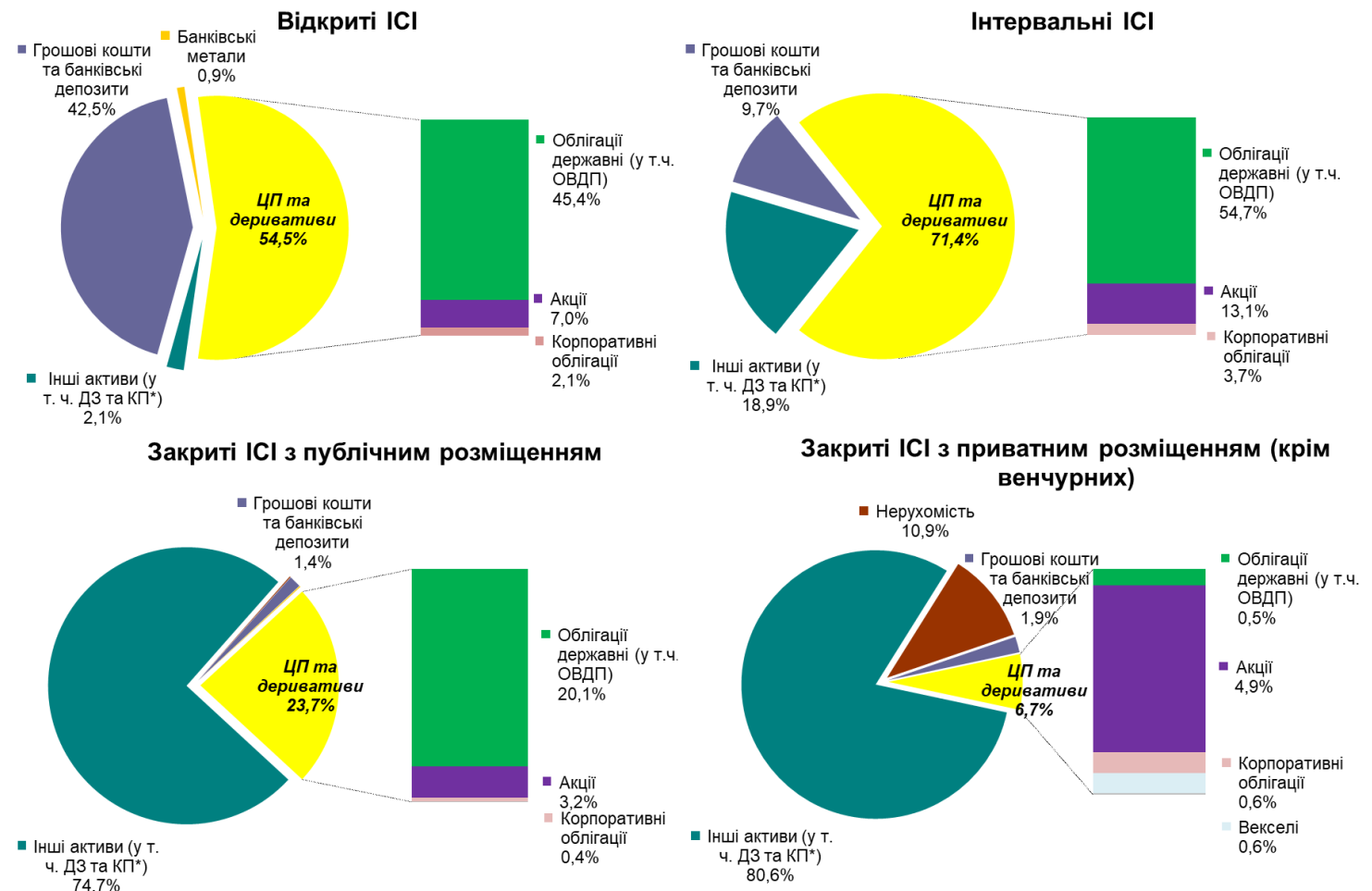

Рис. 12. Структура активів ІСІ за типами фондів станом на 30.09.2024 року

Акції, попри зупинку основної біржі, де раніше відбувалися торги ними, у 3-му кварталі 2024 року зросли загалом на 0.8% за сукупною вартістю в активах відкритих ІСІ. Врешті, їхня вага тут усе ж понизилася – з 7.3% у червні до 7.0% у вересні.

В інтервальних фондах сукупна вартість акцій зросла за квартал на 3.1%, але їхня вага в активах сектору опустилася з 13.5% до 13.1% на тлі кращої динаміки інших складових активів сектору.

У закритих ІСІ з публічним розміщенням активи в акціях у липні-вересні додали тільки 0.3%,

проте цього вистачило для збільшення їхньої частки в активах сектору з 3.0% до 3.2%. У фондах цього типу з приватним розміщенням (крім венчурних) сукупні вкладення в акціях зменшилися на 6.0% за 3-й квартал, а їхня вага – з 5.1% до 4.9%.

У венчурних ІСІ акції залишалися другим найпопулярнішим видом інструментів ринків капіталу в цей період, однак зростання сукупної вартості вкладень у них на 0.5% супроводжувалося зниженням їхньої ваги в активах сектору в межах 1.3%.

Корпоративні облигації у 3-му кварталі 2024 року в активах відкритих фондів, на відміну від попередніх трьох місяців, втратили 0.4% сукупної вартості (після +11.9%); врешті, їхня вага в активах сектору опускалася далі, з 2.3% у червні до 2.1% у вересні.

В інтервальних ІСІ сукупна вартість таких інструментів знову майже не змінилася за квартал (-0.1%), що зменшило їхню частку тут із 3.9% до 3.7%.

Значно стрімкіше скоротилися сукупні вкладення у корпоративні облигації у закритих ІСІ із публічним розміщенням (-73.1%); їхня частка в активах сектору, відповідно, звужилася з 1.3% до 0.4%. У фондах цього типу з приватним розміщенням вкладення у ці інструменти зменшилися на 66.0%, а їхня вага в активах – із 1.8% до 0.6%.

У венчурних ІСІ вкладення в корпоративні облигації також скоротилися (-8.4%), але залишалися найбільш затребуваним видом цінних паперів для сектору: їхня вага у 3-му кварталі 2024 року понизилася з 2.4% до 2.1%.

Грошові кошти на поточних і депозитних рахунках ІСІ у банках у липні-вересні 2024 року зросли як за сукупною вартістю, так і за вагою в активах усіх секторів ІСІ, окрім венчурних.

У відкритих фондах, які знову отримали відносно значний притік капіталу у цьому кварталі, обсяг грошей збільшився на 6.9%, що забезпечило зростання їхньої частки в активах цих ІСІ загалом із 42.0% до 42.5%.

В інтервальних фондах сукупні кошти в банках зросли на 24.2%, а їхня вага в активах сектору – з 8.3% до 9.7%.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних) додали 26.1% у коштах (після -25.9% за 2-й квартал), що підняло їхню вагу в активах сектору з 1.5% до 1.9%. А найстрімкіше кошти зросли в закритих ІСІ із публічним розміщенням: +187.5% (з низької бази); їхня частка в активах цих фондів унаслідок цього збільшилася з 0.4% до 1.4%.

У венчурних же ІСІ кошти скоротилися на 10.1% за 3-й квартал (після +13.1% за 2-й), а їхня частка в активах – із 2.5% у червні до 2.2% вересні.

«Інші» активи⁸ – як і раніше, найбільша складова активів венчурних (рис. 13) та інших фондів закритого типу. У венчурних ІСІ за 3-й квартал 2024 року вони зросли ще на 3.8%. Це, на тлі динаміки

інших складових активів сектору, підвищило їхню вагу тут із 85.8% у червні до 86.8% у вересні.

Сукупна вартість **нерухомості** у венчурних ІСІ у липні-вересні 2024 року майже не змінилася (+0.1%), тож її вага дещо опустилася – з 5.3% до 5.2%.

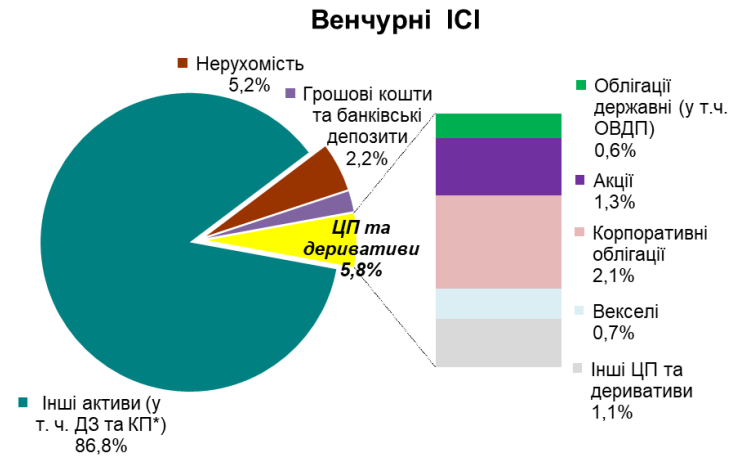

Рис. 13. Структура активів венчурних ІСІ станом на 30.09.2024 року

Портфель цінних паперів та деривативів усіх ІСІ в цілому у 3-му кварталі 2024 року зменшився на 9.5% і на кінець вересня коштував **37 589 млн грн** (табл. 7).

Сукупна вартість усіх видів наявних інструментів зменшилася. Зведений пакет корпоративних облигацій, що був найбільшим у фондовому портфелі ІСІ, скоротився на 9.8% за 3-й квартал (після +2.3% за 2-й), а його вага тут понизилася з 35.2% у червні до 35.1% у вересні.

Вкладення ІСІ в акції у липні-вересні 2024 року втратили 0.1% у сукупній вартості, що, в умовах значно більшого скорочення інших складових агрегованого портфеля ІСІ, підняло їхню вагу в ньому з 21.4% до 23.6%.

Зведений пакет державних облигацій скоротився на 22.7% (після -6.1% за 2-й квартал), що опустило їхню вагу в портфелі цінних паперів в активах усіх ІСІ з 14.1% у червні до 12.1% у вересні.

Сума векселів у портфелі усіх ІСІ зменшилася на 17.8% за цей квартал, а їхня частка тут – із 12.7% до 11.5%.

«Інші» цінні папери та деривативи у 3-му кварталі 2024 року втратили 3.3% сукупної вартості,

⁸ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі

позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

тож їхня вага у портфелі інструментів ринків капіталу в активах ІСІ зросла з 16.6% до 17.7%. Із них 99.9% у

вересні, як і у червні й на початку року, були у венчурних ІСІ.

Таблиця 7. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ у 3-му кварталі 2024 року

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за квартал, млн грн	Зміна, %
Корпоративні облигації	13 190,8	35,1%	-1 429,7	-9,8%
Акції	8 875,0	23,6%	-6,3	-0,1%
Облігації державні	4 531,6	12,1%	-1 330,3	-22,7%
Векселі	4 326,4	11,5%	-937,8	-17,8%
Інші ЦП та деривативи	6 664,9	17,7%	-225,9	-3,3%
РАЗОМ	37 588,8	100,0%	-3 930,0	-9,5%

Вартість фондового портфеля ІСІ, крім венчурних, у 3-му кварталі 2024 року також суттєво зменшилася: -30.6%. На кінець вересня вона становила **2 205 млн грн** (табл. 8).

Найбільш суттєво на це знову вплинула динаміка вкладень в ОВДП та ОЗДП: -39.1% (після +13.2% за 2-й квартал). Їхня вага у зведеному портфелі інструментів ринків капіталу в цих ІСІ, як наслідок, впала з 56.5% у червні до 49.6% у вересні.

Сукупна вартість вкладень невенчурних фондів в акції у липні-вересні скоротилася «тільки» на 4.8%, тож частка цих інструментів у портфелі ІСІ, крім венчурних, підросла з 29.8% до 40.8%.

Корпоративні облигації у зведеному фондовому портфелі цих ІСІ коштували сукупно майже на 2/3 менше за 3-й квартал, а їхня частка скоротилася удвічі, з 10.7% до 5.2%.

Сукупна вартість векселів зменшилася на 0.6%, що призвело до зростання їхньої ваги з 2.8% до 4.1%.

Зведений пакет «інших» цінних паперів та деривативів невенчурних ІСІ в 3-му кварталі 2024 року практично не змінився за сукупною вартістю. Врешті, його вага у фондовому портфелі в цих умовах піднялася з 0.2% до 0.3%.

Таблиця 8. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, крім венчурних, у 3-му кварталі 2024 року

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за квартал, млн грн	Зміна, %
Облігації державні	1 093,6	49,6%	-702,5	-39,1%
Акції	899,7	40,8%	-45,6	-4,8%
Корпоративні облигації	115,5	5,2%	-223,0	-65,9%
Векселі	89,4	4,1%	-0,5	-0,6%
Інші ЦП та деривативи	6,8	0,3%	0,0	0,0%
РАЗОМ	2 204,9	100,0%	-971,5	-30,6%

2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування

У 3-му кварталі 2024 року у 6-ти із 8-ми секторів ІСІ за типами фондів і способами розміщення та за класами активів результати діяльності залишалися загалом позитивними, а у 5-ти секторах вони покращилися. Це відбувалося в умовах зупинки через санкції роботи основної біржі, де раніше відбувалися торги акціями. Квартальна доходність ІСІ, значну частку активів яких було інвестовано в акції, у липні-вересні залишалася негативною.

У відкритих та інтервальних фондах, що мали найбільшу частку цінних паперів в активах серед різних секторів ІСІ, на кінець вересня було, відповідно, 37 та 55 емітентів (у т. ч. 28 та 48 – акцій), а випусків цінних паперів – 68 у відкритих та 83 в інтервальних.

За підсумками 3-го кварталу 2024 року, найбільш доходними фінансовими інструментами для роздрібних інвесторів залишалися *строкові річні банківські депозити у «золоті»*: +16.9% (рис. 14)⁹, адже ціна на золото зростала далі. При цьому аналогічні *вклади в євро й у гривні* принесли, відповідно, 6.0% та 3.9% за липень-вересень – на тлі девальвації національної валюти і зміцнення євро відносно долара США, а також за майже незмінних ставок закладами до початку цього кварталу. *Депозити в доларі США* у цьому кварталі забезпечили 1.6%, адже курс гривні до цієї валюти також просів. Гривневі *ОВДП* зберігали одну з найвищих доходностей серед доступних для інвестування інструментів: однорічні державні облігації за цей квартал забезпечили близько +3.8%, що не оподатковуються. Житлова *нерухомість* на вторинному ринку у середньому здорожчала на 2.5% за квартал.

Найвищу середню доходність серед ІСІ за типами фондів і способами розміщення у 3-му кварталі 2024 року знову забезпечили закриті ІСІ з приватним розміщенням: +3.7% (після +3.6% за 2-й).

Діапазон показників різних фондів у секторі значно розширився: від -42.2% до +136.1%. Без урахування крайніх значень середня доходність у

секторі становила +1.4%. *Позитивні результати кварталу забезпечили 16 фондів із 38-ми (42%, після 47% за попередній квартал).* Також, 9 фондів принесли більший дохід, ніж річні строкові депозити у доларі США, 8 – ніж у гривні та в порівнянні з однорічними ОВДП, а також більш ніж компенсували втрати від інфляції, 6 – були доходнішими за депозити у євро, три – ніж депозити в золоті.

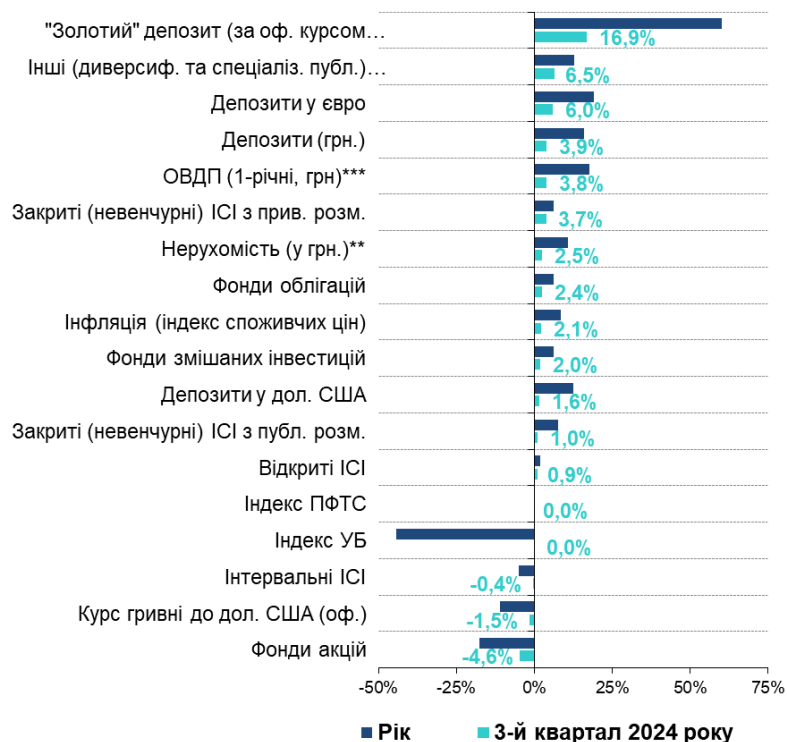

Рис. 14. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 3-му кв. 2024 року та за рік¹⁰

Закриті ІСІ з публічним розміщенням мали середні +1.0% у 3-му кварталі 2024 року (після +0.2% за 2-й). Діапазон показників окремих фондів у секторі значно розширився: від -21.3% до +16.4%. *Із усіх 26-ти цих ІСІ, що працювали впродовж кварталу, квартальний приріст інвестицій забезпечили 12 фондів (46%, після 42% за попередній*

⁹ Для адекватного порівняння доходності різних напрямків інвестування (видів активів) необхідно враховувати ліквідність ІСІ, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до нуля). Водночас, розрахована доходність ІСІ не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході до/із фондів. Також не враховується оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

¹⁰ Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 2-й квартал 2024 року щодо 16-ти відкритих, 14-ти інтервальних, 64-х закритих ІСІ (у т. ч. 26-ти із публічним розміщенням та 38-ми – з приватним) та за даними звітності за попередні періоди – див. [Ренкінги: ІСІ за типами фондів та ІСІ \(диверсифіковані публічні\) - за класами фондів](#). Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України (до попереднього місяця). Дані щодо цін на нерухомість – Держстат. Доходність за рік для ОВДП - для облігацій в обігу у вересні 2023 року зі строком погашення 1 рік.

квартал). Також, 11 цих фондів забезпечили більший дохід, ніж річні строкові депозити у доларі США, 10 – щонайменше вберегли вкладення інвесторів від інфляції, 5 – дали більший дохід, ніж річні депозити у гривні та ОВДП, два – були доходнішими за депозити в євро, а один – несуттєво відстав від вкладів у золоті.

Відкриті ІСІ у 3-му кварталі 2024 року принесли середні **+0.9%** (після +2.3% за попередній). Діапазон показників окремих фондів цього типу опустився: від -16.9% до +10.2%. *Із 16-ти відкритих ІСІ 13 забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів за цей час (81%, як і у попередньому кварталі).* Також, 9 фондів цього типу були доходнішими за річні строкові депозити у доларі США, 7 – щонайменше компенсували втрати від інфляції за липень-вересень, 2 – були доходнішими за річні строкові депозити в євро, у гривні та ніж однорічні ОВДП.

Інтервальні ІСІ показали середні **-0.4%** за 3-й квартал (як і за 2-й). *Позитивну доходність принесли 8 фондів із 14-ти (57%, після 42%).* Також, три цих фонди були доходнішими, ніж строкові річні депозити у доларі США, один – більш ніж компенсував втрати інвесторів від інфляції та був доходнішим, ніж депозити у гривні, в євро та за однорічні ОВДП.

Серед усіх секторів ІСІ загалом і з-поміж диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням за класами активів зокрема у 3-му кварталі 2024 року найдоходнішими третій квартал поспіль були «інші» фонди: +6.5% (після +3.3%).

Із них, усі чотири фонди продемонстрували зростання вартості своїх сертифікатів, три – принесли більший дохід, ніж депозити в доларі США, два – щонайменше компенсували втрати від інфляції за цей квартал, а також були доходнішими за річні строкові депозити в євро та у гривні й у порівнянні з однорічними гривневими ОВДП, один – був майже на рівні з депозитами у золоті.

Фонди облігацій забезпечили середні **+2.4%** за 3-й квартал (після +0.2% за 2-й). Два із чотирьох фондів цього класу вже вкотре принесли позитивні результати (негативний – один) й були доходнішими за строкові річні депозити в доларі США, один – більш ніж компенсував інфляцію й був доходнішим за депозити в євро та у гривні, а також у порівнянні з однорічними ОВДП.

Фонди змішаних інвестицій у липні-вересні 2024 року мали середні **+2.0%** (після +2.8%). Результати окремих 17-ти фондів у секторі варіювалися від -0.4% до +10.5%. Загалом, *15 таких фондів мали позитивну доходність за квартал (88%, після 72%).* Також, 8 із них були доходнішими за строкові річні депозити в доларі США, 6 – щонайменше компенсували втрати від інфляції за цей квартал, один – забезпечив більший дохід, ніж депозити у гривні й у євро та ніж однорічні ОВДП.

Фонди акцій у 3-му кварталі 2024 року мали середні втрати **-4.6%** (після -1.9% за 2-й) та -2.0% без урахування крайніх значень. При цьому один із п'яти таких фондів практично не зазнав зміни вартості свого сертифіката.

За рік у вересні позитивний і найбільший серед секторів ІСІ результат для інвесторів забезпечили «інші» фонди (+12.9%), а найбільші річні збитки, як і раніше, були у **фондах акцій (-17.7%),** на тлі падіння індексу УБ на 44.3% за цей час (до початку липня, коли біржа перестала працювати). **Фонди облігацій** на кінець вересня 2024 року мали середні +6.2% річних. Несуттєво відставали й **фонди змішаних інвестицій (+6.1%).**

Серед ІСІ за типами фондів і способами розміщення, найдоходнішими за останній рік були **закриті фонди з публічним розміщенням (+7.7%)** та з приватним, крім венчурних (+6.2%). **Відкриті ІСІ** забезпечили приріст інвестицій своїх учасників за рік на 2.0% у середньому.

3. Резюме

Упродовж липня-вересня 2024 року індустрія управління активами інституційних інвесторів в Україні зберігала стійкість в умовах продовження воєнних дій у ході відбиття російської повномасштабної агресії понад 10 кварталів поспіль: тривало збільшення кількості ІСІ та нарощення активів в управлінні, попри незначне скорочення чисельності самих управлінських компаній.

Ключовими трендами індустрії у 3-му кварталі 2024 року були:

- Незначне зменшення кількості КУА та подальше збільшення кількості зареєстрованих і сформованих ІСІ – як і раніше, переважно за рахунок венчурних КІФ;
- Прискорення квартального зростання сукупної вартості активів та ВЧА визнаних ІСІ в цілому, при цьому:
- Зростання ВЧА відкритих та інтервальних ІСІ – за незмінної кількості діючих фондів у цих секторах; також зросла вона й у венчурних ІСІ – у тому числі за рахунок збільшення кількості таких фондів;
- Подальший чистий притік капіталу до відкритих ІСІ, що значно сприяв позитивній динаміці ВЧА сектору;
- Стале збільшення сукупних інвестицій юридичних осіб-резидентів України в ІСІ й одночасне скорочення їхньої частки у сукупній ВЧА фондів на тлі стрімкішого зростання коштів місцевих індивідуальних інвесторів, вага яких у сукупній ВЧА ІСІ в цілому та у венчурних фондах зокрема продовжувала підвищуватися;
- Збільшення кількості інвесторів у фондах загалом і в усіх секторах ІСІ за типами фондів і способами розміщення, окрім венчурних, із подальшим жвавим її нарощенням у закритих

ІСІ як із публічним, так і з приватним розміщенням (крім венчурних) – зокрема завдяки створеним у попередніх кварталах фондам; третій квартал поспіль збільшення кількості інвесторів у відкритих ІСІ;

- Подальше збільшення частки цінних паперів і деривативів тільки в активах інтервальних і закритих ІСІ з публічним розміщенням і зростання її в цьому кварталі також у відкритих фондах; при цьому – продовження нарощення сукупної вартості вкладень в ОВДП в ІСІ з публічним розміщенням, «інших» активів у венчурних ІСІ;
- Підвищення доходності у п'яти із восьми секторів ІСІ за типами фондів, способами розміщення та класами активів порівняно з попереднім кварталом і позитивна доходність у шести із восьми з них.

Таким чином, у 3-му кварталі 2024 року галузь ІСІ в Україні продовжувала зростати і кількісно, й вартісно, попри обмеження в роботі ринків і воєнні дії, що тривали. Двигунами кількісного розширення галузі залишалися венчурні ІСІ в корпоративній формі, однак з'являлися й фонди інших категорій, у тому числі націлені на публічне залучення капіталу. При цьому тривало й закриття частини старих ІСІ, що не здійснювали свою діяльність.

На кінець вересня 2024 року сукупна вартість активів ІСІ, проінвестованих у переважно українські компанії з десятків різних секторів економіки, включно із наданими їм позиками або придбаними їхніми акціями, облігаціями і векселями, становила понад 570 млрд грн. Крім того, ІСІ продовжували надавати державі кредитну підтримку через придбані ОВДП України на загальну суму близько 5 млрд грн. Вони також залишалися кредиторами банків, де зберігали 14 млрд грн коштів своїх учасників.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)